

FR 309

c. b. 1000293366

Tractatus pacis

FR XVII / 132

entre España e Inglaterra

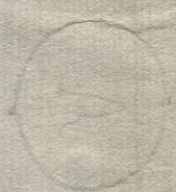
Madrid 1657.

1911

NOV 11 1911

AT 10:00 AM

RECEIVED BY THE DIRECTOR

TRACTATUS

PACIS: ET

AMICITIAE TVM CON-

TINVATAE, TVM RENOVATAE,

inter Coronas Hispania, & Mag-
nae Britanniae.

Matrici

1667.

Cum licentia Consilij Status.

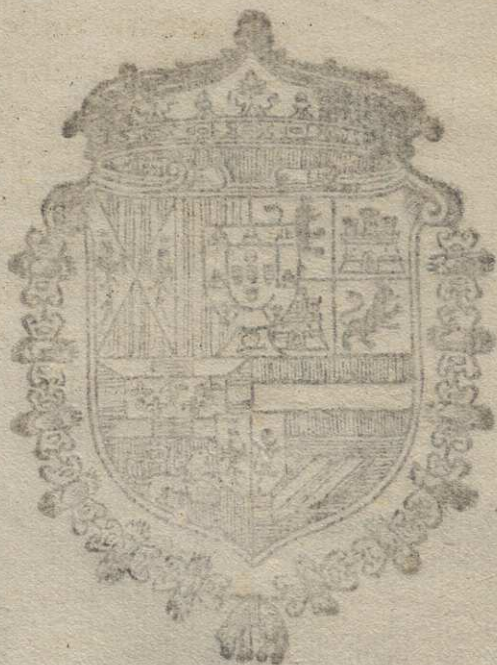
Venditur in Typographia Dominici Garfiaz Morrás,
Typographi Status Ecclesiastici Regnorum Ca-
stellae, & Legionis.

TRACTATUS
PACIS ET
AMICITIAE TUM CON-

TINUAET, TUM RENOVAVIT

inter Coronas Hispaniae & Mag-

ae Britanniae.

1607

Mercii

Cum licentia Consilij Regni

Venerunt in Typographia Boetii Gualterii Montis
Typographi Regni Castellae Regnum Cas-
tellae & Legionis.

AROLVS SECVNDVS,
 Dei gratia, Hispaniarum, &c.
 Rex, & Serenissima Regina Ma-
 ria Anna Austriaca, &c. Notum
 facimus per præsentes nostras li-
 teras approbationis, ratihabitio-
 nis, & confirmationis, quòd vi-
 gesimo tertio die, mensis Maij,
 anni præsentis millesimi sexcen-

tesimi sexagesimi septimi, apud Palatium nostrum Ma-
 triti tractatus pacis, commercij, atque arctioris amici-
 tiz inter nos præsatum Serenissimum, ac Potētissimum
 Regem, atque Reginam Hispaniarum, ab vnà, & Sere-
 nissimum, ac Potētissimum Carolum Secundū Mag-
 naz Britaniz Regem, &c. Fratrem consanguineum, &
 amicum nostrum charissimum, ab alterà parte factus,
initus, & conclusus fuit tenore sequenti.

 T A T U S

A R O L V S S E C V N D V S
 Rex & Regentibus Angliae
 in Anna Carolinae Reginae
 factis per dilectos nostros
 teris approbationis, approbatio-
 nis & confirmationis, approbatio-
 gimus tertio die, mensis Martii
 anni praesentis millesimo sexcentis
 octidies sexagesimo primo, quibus
 citi tractatus pacis, commercii,
 ris inter nos praesentis Regni Angliae
 Regem, etque Regem Hispaniarum, ab una
 parte, et Portualliam Carolum secundum
 et Britannia Regem, ex altera parte
 amicum nostrum christianissimum, ab altera parte factus,
 iatus, & conclusus fuit tenore sequenti.

In testem etc.

TRACTATUS

PACIS; ET AMICITIAE, tùm continuatæ, tùm renovatæ.

Inter Coronas Hispaniæ, & Magnæ Britanniæ.

LNITVS, & conclusus per Excellentissimi-
mos Dominos Dominum Ioannem Ebe-
rardum Nidardum Serenissimæ Reginæ
Catholicæ Confessarium, Inquisitorem
Generalem, & Consiliarium Status, Do-
minum Ramirum Phelipez Nuñez de Guzman, Du-
cem de San Lucar la Mayor, & de Medina de las Tor-
res, Consiliarium Status, & Præsidem Italiæ, & Domi-
num Gasparem de Bracamonte & Guzman, Comitem
Peñarandæ, Consiliarium Status, & Præsidem Indiarū,
nomine Serenissimorum, ac Potentissimorum Regis,
& Reginæ Hispaniarum dominorum suorum, & per
Excellentissimum Dominum Dominum Edvardum
Comitem de Sandvich, Serenissimo, ac Potentissimo
Magnæ Britannæ Regi à Secretioribus Consilijs, &
Legatum eius Extraordinarium in Hispaniam, nomi-
ne dicti Serenissimi Regis Domini sui.

Matriti 23. die mensis Maij, Anno 1667.

TRAGTATS

PACIS, ET AMICITIAE

inter Coronas Hispaniae, & Magnae Britanniae.

Inter Coronas Hispaniae, & Magnae Britanniae.

NITVS, & conclusus per Excellentissimos Dominos Dominum Joannem Eberhardum Niderum Secretarium Regiae Catholicae Castellanae, Inquisitorum Generalium, & Consiliarium Secretum, Dominum Raimundum Pellicerum Nuncios de Guzman, Ducem de San Lucas la Mayor, & de Medina de las Torres, Consiliarium Secretum, & Præsidentem Italicis, & Dominicis, Consiliarium de Bracamonte & Guzman, Comitum Præsidentem, Consiliarium Secretum, & Præsidentem Indiarum nomine Secretissimorum, ac Potentissimorum Regis, & Reginae Hispaniarum, dominorum suorum, & per Excellentissimum Dominum Dominum Eberhardum Comitum de Sandvich, Secretarium, ac Secretissimum Magnae Britanniae Regis Secretionibus Consilii, & Legatum eius Extracredendum in Hispaniam, nomine dicti Secretissimi Regis Domini sui.

Actum a die mensis Martij Anno 1609

Vandoquidem post excessum Serenissimi,
ac Potentissimi Philippi Quarti Hispaniarum Regis gloriosæ memoriae Serenissimus, ac Potentissimus Rex Catholicus Carolus Secundus eius filius in Regna,

Status, & Dominia Monarchiæ paternæ, Deo Opt. Max. ita disponente successit, Serenissimaque Regina Catholica Domina Maria Anna Austriaca in Tutricem, & Curatricem ad eorundem Gubernationem, & Regimen, durâtibz Regis minoribus annis, vocata est, exoptatissimum vtrique, mutuoque studio, ac desiderio permotis Serenissimis, ac Potentissimis Regi, ac Regiæ Catholicis, & Serenissimo, ac Potentissimo Carolo Secundo Magnæ Britanniæ Regi visum est, bonam illam correspondentiam, & amicitiam reciprocam Coronas inter hinc Hispaniarum, illinc Magnæ Britanniæ ab antiquissimis temporibus vigentem, usque dum rerum vicissitudines concordiam, & necessitudinem, quæ alteri genti cum alterâ intercesserat, labefactarunt, renouare tandem, & nouis accessionibus confirmare, tam quod mutua commerciorum frequentia, ac commoda, quàm vtriusque gentis ingenia singularem quandâ animorum, ac Consilij vnionem postulare videantur, eumque in finem dictus Serenissimus Rex Magnæ Britanniæ virum Excellentissimum Edvardum Comitem de Sandvich, Vice-Comitem de Hinchingbrooke, Baronem Môtacutium de Sancto Neote, Angliæ Vice-admi-

mirallū, Magnæ Guāderobz Regiæ Magistrū, Con-
siliarium Status, & Nobilissimi, celeberrimique Ord-
nis Periscelidis Equitem, Legatum suum Extraordina-
riū ad Catholicas Maiestates misit, vt non tantū pri-
stina inter dictas Coronas necessitudinis vincula, ini-
quitate temporum dissoluta, redintegraret denuō, sed
& arctiori nexu constringeret, & noua adhuc stabiliori
amicitiæ fundamenta per mutui fæderis tabulas pone-
ret, ad ferōs vsque posteros duratura; dictūque Lega-
tum plenissimā facultate muniuit, cuius copia infra in-
feretur.

Ea autem animorum propensione negotiatio dicti
Legati Extraordinarij in Aula Catholica excepta est,
vt Serenissimæ Regiæ Putriæ, & Gubernatrici Regis
uisum fuerit ad tractatum cū ipso in eundem, & conclu-
dendum nominare Excellentissimos viros Dominum
Ioannem Eberardum Nidardum Confessarium Sere-
nissimæ Regiæ Catholicæ, Inquisitorem Generalem,
& Consiliarium Status, Dominum Ramirum Phelipez
Nunz de Guzman Ducem de San Lucar la Mayor, &
de Medina de las Torres, Consiliarium Status, & Præ-
sidem Italiæ, & Dominum Gasparem de Bracamote &
Guzman Comitem Penarandæ, Consiliarium Status,
& Præsidem Indiarum, quibus concessa est facultas, &
commisio, cuius tenor talis est.

Sequitur tenor commissionis, seu plena potestatis ex parte Maiestatis, suae Catholicae.

DON Carlos, por la gracia de Dios, Rey de Castilla, de Leon, de Aragón, de ambas Sicilias, de Gerulalen, de Portugal, de Nauarra, de Granada, de Toledo, de Valencia, de Galicia, de Mallorca, de Seuilla, de Cerdeña, de Cordoua, de Corcega, de Murcia, de Iacn, de los Algarves de Algecira, de Gibraltar, de las Islas de Canaria, de las Indias Orientales, y Occidentales, Islas, y tierra Firme de el mar Oceano, Archiduque de Austria, Duque de Borgoña, de Brabante, de Milan, Conde de Abspurg, de Flandes, Tirol, y Barcelona, Señor de Vizcaya, y de Molina, &c. Y la Reyna D. Maria Ana de Austria su madre, Tutora, y Curadora de su Real persona, y Gobernadora de dichos Reynos, y Señorios. Por quanto para assentar las cosas conuenientes a la causa comú de las Serenissimas dos Coronas de España, y la Gran Bretaña, que por algunos accidentes del tiempo se hallan peruertidas de la obseruancia, y Capitulaciones assentadas en los antiguos Tratados de Pazes entre las dichas Coronas; he tenido por bien de dar poder (como en virtud de la presente le doy) a Iuan Eberardo Niardo mi Confessor, de el Consejo de Estado, y Inquisidor General; Don Ramiro Phelipez Nuñez de Guzman, Duque de San Lucar la Mayor, y de Medina de

las Torres, de el Consejo de Estado, Presidente de el de Italia, y Don Gaspar de Bracamonte y Guzman Conde de Peñaranda, de el Consejo de Estado, Presidente de el de Indias, por concurrir en sus personas las prerogatiuas de gran calidad, prudencia, y experiencia, zelo, y amor de mi servicio, y particularmente por la gran confianza, y satisfacion que me assiste, de lo que procuran, y desean todo lo que pueda conducir al beneficio, y bien publico. Por tanto, en virtud del presente poder los autorizo, y doy tan cumplida facultad qual de derecho se requiere, para que por el Serenissimo Rey, mi muy caro, y muy amado hijo, y en su Real nombre representando mi propia persona, puedan oir, conferir, tratar, a justar, y concluir con el Conde de Sandvich, del Consejo de Estado del Serenissimo Rey de la Gran Bretaña Carlos Segundo, mi buen Hermano, y Primo, y su Embaxador Extraordinario en esta Corte, en virtud del Poder que assimismo presenta del dicho Rey de la Gran Bretaña, qualesquier tratados de renouaciõ de Paz, y mas estrecha amistad: y tambien les doy poder, para qualesquier tratados de vnion, y aliança con el dicho Rey de la Gran Bretaña, y vna tregua con la Corona de Portugal, por el tiempo que pareciere, cõ toda la mayor potestad, y autoridad, y la misma que reside en mi Real persona, obligandome, como me obligo, y al dicho Rey mi hijo, en fee, y palabra Real, a estar, y passar por ello, aprobarlo, y ratificarlo con el juramento, y demas requisitos, y solemnidades que en tal caso fuere necesario, dentro de el ter-

21

d

mi-

mino que para ello se lehalare, sin diminucion alguna.
 En fee de lo qual mandè despachar la presente, firmada
 de mi mano, sellada con el sello secreto, y refredada del
 mi infrascripto Secretario de Estado. Dada en Madrid
 a quinze de Junio de mil y seiscientos y seenta y seis
 años. YO LA REYNA, Don Pedro Fernandez del
 Campo y Angulo.

Sequitur tenor commissionis, seu plena potestatis

ex parte Serenissimi Regis Magna

Britannia, &c.

CAROLVS Secundus, Dei gratia, Magnae Bri-
 tanniae, Franciae, & Hiberniae Rex, Fidei defen-
 sor, &c. Omnibus, & singulis hasce litteras in-
 specturis salutem. Quandoquidem huius saeculi infor-
 licitas in eo potissimum sita esse videtur, quod pleri-
 que Principes, & Status, suis, vel affectibus, vel vti-
 tibus, ita indulgeant, adhæreantque, ut omnia amici-
 tia, & vicinitatis iura proculcari, imò ipsam rerum uni-
 versitatem convelli malint, quam tantillum à suis
 opinionibus, & propositis, utcumque leuiter, aut ini-
 que susceptis discedere, eo magis pauci illi Reges quo-
 rum potentiae nativum quemdam & qui, ac boni amo-
 rem consociavit Deus, summa ope; operaque coniti
 debent, ut tum Sacrosancta necessitudinis foedera in-
 ter se constituere, & conservare, tum peruersas reni-
 tentium voluntates ad saniora concordiae studia reuo-

care, & inflectere valeant: Animadvertito autem Anglorum, ac Hispanorum ingenia, ita semper comparata fuisse, vt ægrè à se invicem alienari facile in gratiam redire consueverint, & Regna vtrique ipsorum tum maximè floruisse, cum Regnantes naturæ suæ ductum secuti pacem, mutuo stabilitam sanctissimè colerent, perspecto insuper, & certissimis indicijs explorato Serenissimam Reginam Dominā Mariam Annam Austriacam Serenissimi, ac Potentissimi Hispaniarum, &c. Regis Parentem, Tutricem, & Curatricem, atque Regnorum eius, ac Ditionum Gubernatricem eadem nobiscum propensitate in eiusmodi consilia iam ferri, vt non solum pristina inter Coronas nostras, foedera renouentur, sed arctioribus adhuc vinculis, & firmiori (quam vnquam) ante hac nexu constringantur: Nihil nobis ad tam pium opus perficiendum defuisse videbatur, quam vt dignum aliquem virum, & tanto negotio parem eligeremus, qui Legati nostri Extraordinarij munus apud dictam Serenissimam Reginam Hispaniæ Regentem, obiret, & characterem suum virtutibus exornaret, qualè præ alijs fore iudicauimus prædilectū, & per quam fidelem consanguineum nostrum Edvardum Comitem de Sandvich, & Vicecomitem de Hinchbrooke, Baronem Montacutium, de Sancto Neote, Angliæ Vice-Admirallum, Magnæ Garderobæ nostræ Magistrum, nobis à secretioribus Consilijs, & antiquissimi, celeberrimique Ordinis Periscelidis Equitem. Sciatis igitur quod Nos, fide, industria, iudicio, ac prudentia dicti Comitis de Sandvich Legati

nostri Extraordinarij plurimum confisi, ipsum, verum,
 & indubitatum Commissarium, ac Procuratorem no-
 strum fecimus, ordinavimus, & deputavimus, ac per
 presentes facimus, ordinamus, & deputamus, dantes
 eidem, & commitentes plenam, & omnimodam pote-
 statem, atque auctoritatem, pariter, & mandatum ge-
 nerale, ac speciale nomine nostro cum praefata Serenissi-
 ma Regina Hispaniae Regente, ipsiusque Commissa-
 rii, Deputatis, ac Procuratoribus ad hoc sufficientem
 potestatem habentibus, de & super arctiori confœde-
 ratione inter Coronas, ac Regna Magnae Britanniae, &
 Hispaniae, necnon, de & super commercij, & navigatio-
 nis libertate vindicanda, denique, de, & super foedere
 defensivo, atque offensivo, inter dictas Coronas, &
 Regna, utilissimis, & maximè convenientibus articu-
 lis, & conditionibus stabiliendi, communicandi, tra-
 ctandi, conveniendi, & concludendi, ceteraque omnia
 faciendi, quae ad praedictos fines faciant, & conducant,
 atque super ijs, articulos, litteras, & instrumeta necessa-
 ria cõficiendi, & ab altera parte petēdi, & recipiēdi, de-
 nique omnia ea, quae ad praemissa, vel circa eadem erunt
 necessaria, & opportuna expediendi, promittentes bo-
 na fide, & in verbo Regio Nos omnia, & singula, quae
 inter dictam Serenissimam Reginam Hispaniae Regen-
 tem, eiusque Procuratores, Deputatos, aut Commissa-
 rios, atque praenominatum Legatum nostrum Extra or-
 dinariū in praemissis, seu praemissorū aliquo erunt facta,
 pacta, & conclusa, rata, grata, & firma habituros, nec

vnquam contra ipsorum aliquid, aut aliqua contraven-
turos, quin potius quidquid nomine nostro promissum
fuerit, sancte, & inuiolabiliter observaturos, & obser-
uari curaturos, in cuius rei testimonium hasce litteras
fieri, manuque nostra signatas Magno Angliæ sigillo
communiri fecimus, quæ dabantur apud Palatium
nostrum West Monasterij, sexto decimo die, mensis
Februarii, anno Domini millesimo sexcentesimo sexa-
gesimo quinto, & Regni nostri decimo octauo. Ca-
rolus R.

33 Quarum commissio[n]um virtute, & iuxta earundem
tenorem prædicti Excellentissimi Domini Commissa-
rii, ac Deputati Serenissimorum Regis, ac Reginae His-
paniarum, & Legatus Extraordinarius Serenissimæ
Magnæ Britannia Regis, post frequentes ore tenus co[m]-
municationes, sollicitam attentionem, & deliberatio-
nem exquisitam iuxta, ac maturam negotio adeo ar-
dub dignam, conuenerunt, consenserunt, firmauerunt,
& concluderunt Articulos Pacis (Deo fauente duratu-
re in perpetuum) in hæc, quæ sequuntur, verba.

In

In nōmine Sanctissimæ Trinitatis,
 Patris, Filij, & Spiritus Sancti trium
 distinctarum personarum, &
 vniūs, solius, ve-
 ri Dei.

I.

IN Primis conuentum, & concordatum est, quōd
 inter Coronam Hispaniarum ex vnā, & Coronam
 Magnæ Britanniz ex alterā parte, vt & inter Ter-
 ras, Regiones, Regna, Dominia, & Territoria ad Re-
 gum prædictorum alterutrum spectantia, eisdemve ob-
 temperantia, vniuersalis, bona, sincera, vera, firma, ac
 perfecta amicitia, confederatio, & pax erit, quæ ab hoc
 die in perpetuum durabit, & tam terra, quàm mari, at-
 que vbiuis aquarū inuiolabiliter obseruabitur: Quod-
 que Regum prædictorum subditi, populi, ditionumque
 suarum incolæ, cuiuscunque gradus, aut conditionis
 fuerint, mutua hinc indè operā, mutuis auxilijs, mutuis
 que benevolentiz, & amicitie omnegenūs officijs inui-
 cem demerebuntur.

II.

Quōd neque Regum prædictorum alteruter, neque
 dominiorum suorum incolæ, populi, aut subditi, quo-
 cunque sub prætextu, siue publicè, siue priuatim, vllibi
 locorum, siue mari, siue terra, siue in Portibus, aut Flu-
 uijs

uijs aliquid tentabunt, facient, aut fieri procurabunt;
quod alteri parti damno, aut detrimento esse possit;
quin altera pars alteram amicitia quàm arctissima, &
beneuolentia omnimoda complectetur. Liber insuper,
& securus tam mari, quàm terra alteri partium in alte-
rius Regiones, Regna, Insulas, Dominia, Ciuitates,
Vrbes muris cinctas, vel non cinctas, munitas, vel non
munitas patebit aditus; Necnon in stationes nauium,
& portus vbicunque negotiatio, & commercium ante
hac exerceri solebant, ita vt emptionibus, venditioni-
bus, & omne genus negotiationibus vbicuius loci apud
alteram partem vacare quisque hinc inde possit, nō mi-
nus libere, & securè, quàm Ciues ipsi cum suis conciui-
bus, aut popularibus, aut alia gens extera quacunque
cui dicta partis alterutrius loca frequentare datum est,
negotiantur.

III.

Quod Regibus hinc Hispaniarū, illinc Magnæ Bri-
tanniæ illud imprimis curæ erit in posterū, vt sui vtrin-
que Subditi, & Populi ab omni vi, iniuria, & violentia
in vicem abstineant, & si quam fortè iniuriam per dicto-
rum Regum alterutrum, eiusve Populos, aut Subditos,
Populis, aut Subditis alterius inferri contingat, siue
contra Articulos huius confœderationis, siue contra
iuris, & æqui rationem, litèræ represaliarum marcæ, aut
contramarcæ eam ob rem ex parte alterutrius confœ-
deratorum haud quaquã emanabunt, nisi tentatis prius
& sollicitatis iuris, & iustitiæ remedijs ordinarijs: Iuris
verò, & iustitiæ beneficio, vel dilato, vel denegato, Rex
ille.

ille, cuius Subditi, aut Incolæ iniuriam passi sunt, iustitiam fieri instantius postulabit, & vrgebit, vel apud ipsum Regem sibi confederatum, vel apud Commissarios vtriusque Regis nomine constituendos, qui de omnibus hoc genus querelis, & controuersijs cognoscent, easque vel amica transactione diriment, vel saltem iuxta iuris exigentiã terminabunt. Sin autem vlterior post hanc mora interponitur, nullaque satisfactio intra sex menses post instantiam factam subsequitur, tunc demum literas represaliarum maris, vel contramaris parti grauatz concedi posse consensus est.

III.

Quod inter Regem Hispaniarum, & Regem Magnæ Britanniz, vt & inter vtriusque Subditos, Populos, & Incolas tam mari, quam terra, atque vbilibet aquarum per vniuersa, & singula Regna, Regiones, Territoria, Prouincias, Insulas, Colonias, Ciuitates, Oppida, Pagos, Portus, Fluvios, Crepidines, Sinus, Freta, & aquarum Fluenta Alterutrius Regis Imperio obtemperantia, vbi negotiatio, aut commercium vllò ante hanc tempore exerceri consuevit, libera dabitur hinc inde negotiandi copia, & commercia omnis generis instituendi, & exercendi facultas; ita vt absque literis saluæ conductus, aut alia licentiæ siuè generalis, siuè specialis forma Populi, & Subditi alterutrinque possint, tam per terram, quam per mare, & aquas lenes liberè nauigare, & iter facere in Regiones, Regna, Dominia, Ciuitates, Portus, aquarum fluentia, æstuaria, districtus, & alia loca quæcunque confederatorum alterutri obtemperantia, Port

tus etiā quoscunque visum fuerit intrare, & ingredi cum
nauibus siue onustis, siue vacuis, alijsque onerariarum,
& vehiculorum speciebus quibuscunque, necnō ubi in-
trauerint mercimonijs cuiuscunque demū generis emē-
dis, vendendis, permutandis ad quantumlibet valorem,
seū quantitatē vacare, victualia etiam, & omne genus
commeatum, siue vitæ sustinendæ, siue itineri faciendō
necessarium, æquō & consueto pretio sibi comparare,
nauibus item suis, alijsque onerarijs, & vehiculis tum re-
farcendis, tum instruēdis incumbere; migrare item lo-
co, & cum nauibus suis, alijsque onerarijs, bonis, merci-
monijs, & facultatibus quocunque visum fuerit, liberē
discedere, siue ad suos redeundum, siue alio migradum
dixerint, sine vlla molestatione, inquietatione, aut im-
pedimento dato, salvis semper hinc illinc iuribus, vecti-
galibus, & portorijs imperandis, & solvendis, salvis etiā
legibus, & ordinationibus per dominia, & ditiones sin-
gulas vtriusque Regis sancitis, & obseruatis.

V.

Concordatum itidem est quod merces, & mercimo-
nia, quæ Subditi Regis Magnæ Britannix per Hispanias,
aut alia Regna, aut dominia Regi Hispaniarum
obtemperantia, emerint, suisque ipsorum nauibus, aut
etiā alijs nauibus, ex mutuo, vel conducto sibi com-
paratis, imposuerint, nullis omnino vectigalibus, por-
torijs, decimis, subsidijs, aut alijs oneribus subiicietur,
aut grauabuntur, præterquā nisi ad quæ soluenda pari
casu ipsi indigent, alijsque omnes exteri in iisdem locis
mercaturam exercentes, tenentur.

Subditi prædicti in emptionibus, venditionibus, & suarum mercium contractationibus, tam ratione pretii, quam in omni vectigalium solutione, iisdem semper cum Subditis naturalibus priuilegijs fruuntur, & gaudebunt. Ipsisque bona & mercimonia sibi emere, emptaque nauibus suis: (vti superius prouisum est) imponere integrum erit, ita vt eadem oneratas post vectigalium debitorum solutionem nefas sit sub prætextu quocunque in Portu detinere; ne dum Oneratoribus, Mercatoribus, aut Factoribus, siue negotiorum gestoribus, in emptione, vel oneratione istius modi honorum occupatis, litem, aut cōtrouersiam ullam post nauis discessum super vlla re, nauem, bona, aut eorundem onerationem spectante, mouere.

VI.

Quo autem Officarij, & Ministri Ciuitatum, oppidorum, & pagorum quoruncunque confederatorum alterutri obtemperantium, nec exigant, nec accipiant à respectiuis Mercatoribus, aut Subditis maiora vectigalia, onera, stipendia, compensationes, largitiones, aut aliud quidquam præter ea, quæ iure exigì possunt iuxta tractatus huius vim, & tenorem, quò Mercatores etiã, & Populi prædicti certo scire, & luculenter discernere possint quid in Re Telonaria hac inde pro constituto, & sancito habetur, conuentum & conclusum est, quod in omnibus adibus, & exedris portuorum quæ situræ dicatis per Ciuitates, Oppida, & Pagos quoscunque Serenissimorum Regum Alterutri obtemperantes, vbi loci portoria, aut vectigalia idgenus exolui solent, Ta-

bulæ quædam, siue Indices appendentur, in quibus iusta ratio, seu taxa onerum, vectigalium, subsidiorum, & solutionum quarumcunque, tam Fisco Regio, quam Officiarijs Telonijs debitarum, accuratè describetur, speciebus scilicet mercium tam importandarum, quam exportandarum sigillatim enumeratis taxa sua constabit, & e regione annotabitur: Quod si Officiarius quisquam, aut eius Deputatus exegerit, aut directè, vel indirectè, publicè, vel priuatim à quoquam Mercatorum, aut Subditorum prædictorum vllam pecuniz summam nomine vectigalis, oneris, largitionis, stipendij, compensationis, aut debiti acceperit, aut sibi numerari passus fuerit, quæ ex dictarum Tabularum præscripto (quantumvis muneris, aut xeni) speciem induerit) haud debebitur, constitutum est, quòd Officiarius ille, aut eius Deputatus, qui isto modo deliquerit, delictique sui cõuictus fuerit coram Iudice competente in Ditione illa, vbi offenderit, pena incarcerationis per tres menses cõtinuos castigabitur, triploque pecuniz, siue rei alius cuiuscunque iniquè receptæ, contra quàm superius cautum est, valore multabitur, cuius multæ semissis alter Fisco Regio hinc Hispaniarum, illinc Magnæ Britanniz addicetur, alter denunciatori iure expeditissimo adiudicabitur coram competente Iudice in Ditione illa, vbi offendisse delinquens deprehenditur.

VII.

Quòd licitum erit & integrum Subditis Regis Magnæ Britaniz, tam in mercibus importandis, quàm exportandis per Hispaniam, aliasque Terras, & Dominia Re-

gi Hispaniarum obtemperantia quæcunque, vbi negoti-
 ationem, & commercia exercere antehac consueve-
 runt, mercaturam facere, merces item omnis generis,
 pannos, res, & mercimonia manu facta è Britanniarum
 Insulis advecta, necnon mercimonia manu facta, bona,
 fructus, & species Insulis, Urbibus, aut Colonijs Regis
 Magnæ Britannicæ Imperio subditis oriundas, vt & om-
 nia illa bona, quæ à subditorum prædictorum Factori-
 bus, seu negotiorum gestoribus, vel eis Promontorium
 illud caput Bonz, spei (de Buena esperança vulgò voca-
 tum) vel etiam ultra illud Promontorium coempta
 fuerint, venundare, & distrahere absque vlla obligatio-
 ne significandi, vel manifestandi quibusnam personis,
 quoque pretio mercimonia illa, aut commeatum, quem
 habebant, vendiderint, vt & absque vexatione, aut mo-
 lestia vlla cuiquam illata ob errores qui à Nauarchis,
 aut alijs quibuscunque circa mercium, seu bonorū istius
 modi in Publicas Tabulas relationem committi solēt.
 Subditi etiam prædicti è Dominijs Regis Hispaniarū
 pro libito suo remeabunt, & in quæcunque velint Regis
 Magnæ Britannicæ Territoria, Insulas, Dominia, aut
 Regiones, aut in vlla alia, si maluerint, loca cum omni-
 bus suis bonis, facultatibus, & mercimonijs, solutis
 prius vectigalibus, & portorijs, iuxta præcedentes Ar-
 ticulos exigendis, liberè discedent. Porro siquid fortè
 mercium, quas deuehūt, adhuc restat in Portu, vbi sub-
 sistunt, quod exoneratum non flet, illud penes se detine-
 re, & seruare, secūque in nauibus suis, aut nauigijs qui-
 buscunque auferre poterunt, nihilo profus nomine ve-

Regalis, aut portorii soluto, pari omnino cum immuni-
tate, ac si Portus, aut Oras maritimas Regis Catholici
nullatenus attigissent, aut appropinquassent. Omnia
denique bona, facultates, merces, naues, aut alia nauig-
gia intra Dominia & Loca Regis Magnæ Britanniz
nomine Præda adducta, & pro Præda legitima iudicia-
liter pronunciata, & condemnata, tanquam merces, &
bona Britanniarum Insulis oriunda vigore huius Ar-
ticuli censebuntur, & reputabuntur.

VIII.

Quod Subditi & Vassalli Serenissimi Regis Magnæ
Britanniæ fructus, merces, & mercimonia quæcunque
Indiæ Orientalis in quæcunque velint Dominia Regi-
Hispaniarum Serenissimo obtemperantia aduehere, &
importare liberè possint, modo constiterit ex testimo-
nio Deputatorum nomine Societatis Indiæ Orienta-
lis prædictæ Londini agentium, quod fructus, & mer-
cimonia prædicta ex Conquistibus, Colonis, vel Fa-
ctoris Anglorum aduecta, vel oriunda sunt, pari pro-
fus ratione, & privilegio, atque secundum formam, te-
norem, & effectum ordinationum, & concessionum, quæ
in fauorem vassallorum Prouinciarum Belgij inferioris
Ecclesiarum in Schedulis Regijs circa merces prohibi-
bitas, siue contrahanda, vigesimo septimo Iulij, & ter-
tio Iulij anno millesimo sexcentesimo sexagesimo ter-
tio datis, & trigesimo Iulij, & quarto Iulij anni prædi-
cti promulgatis, emanarunt. Quod autem ad utraque
Iadias, aliasque partes quascunque attinet, Corona His-
paniarum, omne id concessum, & impertitum, vult Re-

gi Magnæ Britannia, & Vassallis eius, quod ordinibus
 Provinciarum Belgij Inferioris confederatarum per
 Tractatum Monasterij anno millesimo sexcentesimo
 quadragesimo octavo celebratum, concessum est, non
 minus firmiter, & ample, quam si de capitulo in capitu-
 lum, & puncto in punctum, nihilo profus omisso, huc
 transferberetur: Observandis in fide legibus, quibus Sub-
 diti dictorum ordinum tenentur, & restringuntur, mu-
 tuaque amicitia hinc inde colenda.

IX.

Subditi Regis Magnæ Britannia negotiationi, emp-
 tionis, & veditiois mercium quarumcunque vacantes intra
 Dominia, Praefecturas, Insulas, aut Territoria Regis
 Hispaniarum gaudebunt, & fruentur priuilegijs illis om-
 nibus, & immunitatibus, quæ per Regem Catholicum in
 gratiam Mercatorum Anglorum per Andaluçiam diuer-
 santium in Schedulis Regijs, siue Ordinationibus, deci-
 mo nono die mensis Martij, vigesimo sexto Junij, & nono
 Nouæbris anno Domini millesimo sexcentesimo quadra-
 gesimo quinto datis, concessæ, & confirmatæ sunt: Quas
 quidem Schedulas sua Maiestas Catholica ratihabitas,
 & tanquam huius Tractatus partem integram recep-
 tas, & confirmatas esse iubet. Quò autem vniuersis hoc
 innotescat, conclusum est, quòd prædictæ Schedulæ, si-
 ue ordinationes Regiæ (quoad earundem substantialia,
 siue vim & effectum) in numerum horum Articulorum
 migrabunt, & cooptabuntur, & in usum, itque commo-
 dum omnium & singulorum Subditorum Regis Mag-
 næ Britannia, qui in loco quocumque, ad Dominia Re-

gis Catholici spectante, commorantur, aut negociantur, maximo quam fieri potest cum fauore extendentur.

Quod naues, & omnia alia nauigia, ad Regem Magnæ Britanniz, eiusve Subditos spectantia, vbi Dominia, aut Portus Regis Hispaniarum versus tendunt, aut ingrediuntur, visitationi, aut excussioni per Ministros, & mercium prohibitarum cēsores, aut alios quoscunque, siue propria authoritate, siue aliena fretos nullatenus subiicientur; neque vlli milites, homines armati, Officiarij, aut priuati quicunque naues prædictas custodiz nomine, vel alio quocunque sub prætextu conscendēt, aut intrabunt. Quæsturz item Telonariæ Ministri naues, aut nauigia alterutrius partis, vbi in Regiones, Dominia, aut Portus alterius appulerint, visitatione, aut inspectione aliqua nullatenus grauabunt, vsque dum mercibus impositis exonerata fuerint, aut illam saltem mercium suarum partem in littore deposuerint, quam ex declaratione Nauarchæ in istum Portum destinari constitit Capitaneum, Nauarcham, aut aliū quempiam Socium, Vectorem, aut Nautam, vel in carcerem detrudere, vel personarum, aut scapharum suarum in littore detentione vexare nefas esto. Interim tamen Quæsturz Telonariæ Officiarijs permissum est ex suo ipsorum numero nonnullos nauibus istius modi custodiz nomine, modò nulla nauis vltra tres custodes suscipere cogatur, imponere, qui ne quid furtim exportetur, aut subtrahatur ante solutionem vectigalium ex Arti-

culis hisce exigendorum, invigilabunt. Quibus quidem Officiarijs in excubijs agentibus naues illæ, & navigia, Nauarchæ item, Socij, Nautæ, Vectores, Mercatores, Factores, & Proprietarij omnibus impensis, & tributis custodiæ huiusmodi causa immunes erunt, nulloq; omnino onere eo nomine grauabuntur. Vbi verò Nauarcha declarauerit integrum nauis suæ onus in Portu aliquo exonerandum esse, mercium dictarum omnium, quibus onusta est, ratio in Regesta Tolonaria pro more hætenus vsitato referetur: Sin autem post relationem in Regesta factam plura inueniuntur in nauis bona, quam quæ in Regestis descripta sunt, per octo dies vtilis, in quibus laborare fas est (ab eo die à quo nauis exonerari cepit numerandos) expectandum erit, vt bona illa, quæ occultantur, in Regesta Publica referantur, & eorumdem confiscationi occurratur, & casu quo istius modi bona intrà octiduum præfixum relatione in Tabulas publicas, & manifestatione, qua par est, non reteguntur, tùm illa sola, etiam exoneratione nauis nondum finita, & nulla alia Fisco addicentur, ita tamen vt Mercator, aut Proprietarius nauis istius modi nulla alia molestia afficiatur, aut aliam quamcunque penam incurrat. Vbi verò naues novum onus in se receperint, libere exire poterunt.

XI.

Quòd si quæ nauis, ad Regum prædictorum alterutrum, eorumve Subditos, aut Populos spectans, Portum aliquem in Terris, aut Dominijs alterius intrauerit, ibidemque, vel in nauium statione aliqua bonorum, aut mer-

mercimoniorum, quibus onusta est, partem aliquam in littus demiserit, ad alia loca siue intra Regis confederati Domina, siue extra cum reliquo onere destinata, & festinans residuum oneris, quod nondum exposuit, in Publicas Tabulas referre nullatenus tenebitur, nedum vectigali quoquam redimere, modo pro ijs bonis, quae in Portu, aut Statione, ubi subsistit navis, exonerata sunt, Telonij legibus fiat satis: Nullaque cautio siue fideiussoria, siue alia quaecumque pro bonis quae alioorsum deuehenda habet, praestanda erit, ni questio de Felonia, debito, Laesa Maestate, aut alio aliquo crimine capitali interueniat.

XII.

Quandoquidem semisis vectigalium, quae bonis, & mercimonijs peregrinis in Angliam advectis, imponuntur ex lege remittendus, & importanti refundendus est, si forte illa ipsa bona extra Regnum praedictum intra unum annum post primam eorum exonerationem exportare quis velit, praestito prius iuramento quod sint eadem numero bona, pro quibus vectigalia iam inter importandum soluta sunt. Cumque bona istius modi, etiam post annum elapsum, sine villo vectigali, aut portorio secunda vice soluendo, exportari e Regno quocumque quis velit tempore, possint; conclusum est quod si qui Subditi Regis Magnae Britanniae vlla bona, vel mercimonia, quocumque solo orta, aut cuiuscumque speciei fuerint, in Portibus Regis Catholici quibuscumque ab hinc in posterum exonerauerint, illaque in Publicas Teloniorum Tabulas retulerint, vectigalia que iuxta hunc Tra-

Statum debita exsoluerint, & post aliquod temporis inter-
 uallum eadem bona, aut aliquam eorum partem alicui-
 sum transportare e re sua duxerint, ut foro magis qua-
 situoso utantur, illud Subditis praedictis omnino permis-
 sum, & integrum erit, nullo alio vectigali, tributove pro-
 bonis istius modi soluto, aut exacto, praestito tamen per
 transportantem ad hoc requisitum iuramento, quod non
 alia sunt, quam illa ipsa bona, pro quibus vectigalia im-
 portationis, ubi primum exonerabantur, soluta sunt. Et
 si forte Subditi, Populi, & Incolae Dominiorum alteru-
 trius partis, vel in Terra demiserint, vel penes se habue-
 rint bona aliqua, mercimonia, fructus, aut facultates in
 Ciuitate, Oppido, & Pago quocunque, pro quibus ve-
 ctigalia iuxta formam superius praescriptam reuera exo-
 luta sunt, & praedicta bona, mercimonia, fructus, aut fa-
 cultates in aliam aliquam Ciuitatem, Oppidum, aut Pa-
 gum intra ambitum eiusdem Domini, transportare apud
 se statuerint, eo quod isto, ubi existunt, foro uti e re sua
 esse non duxerint, hoc non tantum illis facere omnino
 integrum erit, & absque vlla difficultate, aut impedimē-
 to permissum, nullisque oneribus (sijs quae ad primū in-
 gressum debebantur exolutis) grauabuntur: Quin ubi
 ex certicatorijs Officiariorum Rem Telonariam cu-
 rantium exhibitis constiterit portoria debito modo &
 forma iam semel exoluta fuisse, eadem, aut alia quacū-
 que vectigalia secunda vice in alio quopiam Portu exi-
 ginefas esto. Quaestores itidem praecipui, & Receptores
 reddituum suae Maiestatis Catholicae, aut alij saltē off-
 ciiarij, eo nomine deputati omni in posterum tempore

bonorum, & mercimoniorū ab vno in aliū locū transportationem fieri permittent, & certificatoria luculenta dabunt Proprietarijs eorundem, aut eorum Commissarijs vectigalia de iure debita iā iam ad primā exonerationem soluta esse: Quibus conspectis exportari liberè poterunt, & alium quemcunque quis velit Portum, aut Locum portorio, & impedimento omni immunita intrabunt, vti superius prouisum est, saluo semper iure alii cuius tertij.

XIII.

Quod nauibus Populorum, & Subditorum alterutris confederatorum in Oris, Fretis, aut alijs quibuscunque nauium stationibus ad alterum spectantibus anchoras figere, & in anchoris stare permissum erit, neque tamen Portum vicinum ingredi vllatenus tenebuntur. Et casu quo nauis quæpiam, vel vi tempestatis, vel metu hostium, aut piratarū, aut aliquo alio casu adacta ipsam Portum subire necesse habuerit, modo cōstitit illam ad Portum hostilē cum mercibus prohibitis, vulgò contrabandæ dictis, haud quaquam destinari (cuius rei sine luculentis indicijs minimè postulabitur) ex Portu, quancūque lubuerit, nauis istius modi soluet, & in altum sine impedimento quocūque reuertetur. Ea tamen lege, vt onus, quod vehit, illibatum maneat, nullaque eius pars in Portu venum exponatur, aut distrahatur. Vbi verò iacta est anchora, & intra Portum subsistitur, ad visitationis, aut inquisitionis cuiuscunq; molestias submouēdas literas saluicōductus, aut alias chartas itineris destinati, & oneris Indices penēs se habere,

87
& monstrare sufficiet. Quibus quidem Officiarijs alterutrus Regis, ubi res postulat, exhibitis, & offensis, naues istius modi absq; vltiori molestatione, ad iter propositum profequendum dimittentur.

XIII.

Quod naues bellicæ siue ad Regum prædictorum alterutrum, siue ad Instructores priuatos eorundem alterutrius Subditos spectent, obuiam factæ nauibus mercatorijs, aut statione aliqua agentibus, aut in alto mari vela facientibus extra tormenti maioris iactum subsistent, neque proprius (vt hac distantia spolio, & violentiæ occasione omnis præciatur) accedent. Scapham verò, si lubet, duosque, aut tres solummodò elasiarios ad mercatoriam emittent, quibus ubi nauem conscenderint, literas saluicòductus exhibebit Nauarcha, vel Patronus, chartarum etiam marinarum, iuxta formulam in calce huius Tractatus subiiciendam conceptarum, copiam faciet. Ex quibus nõ solùm de mercimonijs, quibus onus est nauis, sed etiam de domicilijs, & residentiæ in alterutrius Regis Dominijs loco, vt & de Nauarchæ, aut Patroni, necnon nauis ipsius nomine certiores fient. Duabus quippè rationibus hisce, quales sint merces nauis impositæ, an interdictæ scilicet, siue cõtrabandæ, quis Magister, vel Patronus, qualis denique nauis ipsa sit, satis dignosci poterit. Tales porrò literæ, & chartæ marinarum fide, & authoritate eo magis indubitata valebunt, quod tam ex parte Regis Hispaniarum, quàm ex parte Regis Magnæ Britanniæ certificationibus quibusdam cõtra signatis (si necesse fuerit) munientur, quarum virtute

authenticæ magis fient, & adulterina pro veris nemini
obtrudi poterunt. **XV.**

Si quæ merces, aut bona prohibita è Regnis, Domi-
nijs, aut Territorijs alterutrius Regis exportantur per
Populos, aut Subditos alterius, in isto casu sola bona
prohibita, & nulla alia Fisco addicentur, neque aliam
præter hanc poenam incurret istius modi delinquens, ni-
fortè è Regnis, aut Dominijs Regis Magnæ Britanniæ
nummos, aut monetam Regioni propriam, aut laham,
aut etiam terram, quam vocat Fullonum; ex Dominijs
verò Regis Hispaniarum aurum, aut argètum, siue sig-
natum sit, siue non signatum, subducatur, aut exportet, in
quibus casibus Regionis cuiusque hinc inde leges vim
suam & effectum debitum obtinebunt.

XVI.

Quòd Populi, & Subditi alterutrius Regis ad Portus
alterius accedere, & appellere, ibidemque subsistere, &
permanere, indeque pari hinc inde cū immunitate emi-
grare poterunt. Idque non solum cum nauibus merca-
torijs, alijsque nauigijs negotiationi, aut commercio
impertinentibus, verum etiam cum nauibus bellicis, hosti-
tum resistendo, tum offendendo comparatis; nauibus
item vi tempestatis pulsatis tum reparatione, tum cōmea-
tu, prout opus habuerint, instruendis incumbent; modo
nauium sponte subintrantium numerus iustæ suspicio-
ni locum non dedit. Quæ si bellicæ sunt, numeru octo
nauium haud excedent, neque longiorem intra nauium
Stationes, aut in Portuum vicinio moram trahent, quæ
quæ

quæ nauibus refarciendis, vel cõmmerciũ excipiẽdo necessaria æstimabitur. Multò minus in causa erunt, vt commercia, vel perturbentur, vel abrumphantur, aut nauium aliũ cuiuscũque Gentis, cum Rege istius Portus, vbi subsistunt, Pacem colentis, accessum, introitum ve impediẽt. Vbi verò numerus plus solito magnus nauium bellicarum casu aliquo Portum aliquẽmpiam appropinquauerit, eisdẽ intrare ipsum Portum, aut in nauium statione subsistere nefas ẽt, nisi obtenta prius à Rege ipso, aut à Præfecto Portus intrandi licentia, nisi forte vi tempestatis abrepta, aut imminentis per Mare periculi cuiuscũque evitandi gratia eo loci protrudantur; quo in casu Præfecto Portus, vt loci Magistratui primario appellus istiusmodi, quam primũ fieri poterit, causæ exponantur, neque diutius ibi loci subsistent, quàm Præfecto, aut Magistratui prædicto æquum, & cõmodum visum fuerit; nedum quidquam hostile aduersus alios in eodem Portu agentes tentabunt, quod Regum prædictorum alterutri in præiudiciũ cedere possit.

XVII.

Quòd confœderatorum prædictorum Neuter Mercatorem, Nauarcham, Nauclerum, aut Marinarium quempiam, eorumve naues, merces, pannos, aut alia bona ad alteram partem spectantia, dum in Portibus, aut aquis alterius subsistunt, detinebit, impediẽt, aut virtute edicti, vel mandati, siue generalis, siue specialis, aut aliam ob causam qualemcũque arrestabit, aut suo ipsius vsui inferuire coget, nisi re cum altero Rege, aut saltem cum personis interesse habentibus, prius communi

eata, eorumque consensu, & approbatione defuper ob-
 tenta. Quod tamen ita intelligendum est, vt ordinaria
 iuris remedia, iustitiz pro xquo, & bono administranda
 opportuna, ex hoc Articulo nullatenus frustrentur, aut
 eneruentur.

XVIII.

Quod Mercatores, & Subditi Regis vtriusque, eo-
 rumque Factores, & Famuli, Naues item, Nauarchæ, &
 Marinarij tum eundo, tum redeundo tam per Mare, &
 alias aquas, quam in stationibus, & Portibus alteru-
 trinque omne genus arma tam ad offensionem, quam
 ad defensionem comparata portare poterunt, & iidem
 vti absque vllâ obligatione arma istiusmodi in Publicas
 Tabulas referendi; Arma etiã portatilia gestabunt, si
 lubet, per Terram, iisque in priuatam defensionem
 vtentur, secundum consuetudinem Loci.

XIX.

Quod nullus Capitaneus, Officiarius, aut Marina-
 rius cuiuscunq; nauis ad Subditos, aut Populos alteru-
 trius confœderatorum spectantis, quandiu intra Reg-
 na, Dominia, Terras, Regiones, aut Loca, alteri obtē-
 perantia, diuersantur, litem intendet, aut damno, vel
 praiudicio erit nauibus, Capitaneis, Officiarijs, aut
 Marinarijs, quos suos ipsius Populares, aut Regi suo
 Subditos esse nouerit, nomine mercedis, aut salarij, aut
 alio sub prætectu quocunq; neque in seruitium, aut
 protectionem hinc Regis Hispaniarum, illinc Magnæ
 Britannicæ, aut suorum respectiuè armorum se sub colo-
 re quocunq; subducet, aut excipietur. Quinimò si qua-

controversia oboritur inter Mercatores, & Nauarchas, aut inter Nauarchas, & socios nauales, totius rei arbitrium Consuli committatur, ita tamen vt illi qui arbitrio Consulis tanquam minus aequo haud acquiescendum duxerit, integrum sit ad Iudices Ordinarios Patriæ, vel Domicilij sui interposita appellatione prouocare.

XX.

Quo autem Mercatores, & Negotiantes Regis Magnæ Britannia Imperio subditi sublatis tandem obstaculis quibuscunque in Brabantiam, Flandriam, reliquasque Belgij Prouincias Regi Catholico obtemperantes commercij veteris restaurandi gratia denuò remeare possint, quia consideratum fuit conuenire, vt omnes Leges, Edicta, Statuta, Ordinationes, & Acta, quibus panni, & alia mercimonia lanea, opificio Anglico contexta, cuiuscunque generis sint, siue coloribus tincta, siue non tincta, siue arte fullonia elaborata, siue non elaborata in Flandriam, aliasque Prouincias prædictas importari prohibetur, abhinc in posterum reuocata, cassata, & annullata sint. Omneque onus, tributum, portorium, impositio, aut impena pannis, alijsque mercimonijs laneis in Anglia manufactis, siue ex permisso, & conuiuentia, siue aliter imperata, & exoluta ab hinc in posterum cassata sint, & omnino nulla, exceptis tantum antiquis portorijs super vnaquaque panni Anglicite la, seu volumine, vt & super ceteris prorata mercimonijs laneis opificio Anglico contextis, iuxta antiquos Tractatus, & concordata inter Reges Angliæ, & Duces Burgundia, aliosque Bel

gij Præfectos dudum impositis, & vsque cōtinuatis. Ut q̄
nulla id genus onera, aut portoria pannis, aut mercimo-
nijs laneis manufactis supra-memoratis quocūque sub
prætextu in posterum imperentur, aut exigantur, dicti
item vt Mercatores, & Negotiantes in Provincias præ-
dictas, earumve Ciuitates, & Vrbes negotiandi causa
commeātes, vt & eorundem Famuli, Factores, & Cō-
missarij omnibus Priuilegijs, exemptionibus, immuni-
tatibus, & beneficijs, quibus vllō vnquam tempore an-
tiquitus gaudebant, abhinc in posterum gaudeant, &
perfruantur, iuxta vim, & tenorem Tractatum inter
Reges Angliæ, & Duces Burgundiæ, aliosque Belgij
Præfectos dudum initorum. Consensum itaq; est, quod
nominabuntur à Serenissimo Magnæ Britannię Rege
Deputati, qui cum Marchione de Castel-Rodrigo, vel
qui pro tempore fuerit earum Provinciarum Guberna-
tore, alij s̄vè Ministris, sufficientem in hac parte pote-
statem habentibus, concurrent, & super ijs omnibus
(perpensa vtriusque Gentis utilitate) amicè tractent, &
concludant. Amplioribus, itē Mercatores Angli
priuilegijs, immunitatibus, & exemptionibus, præsentium
rerum statui accommodatis cumulabuntur, prout ex
Negotiantium commodo, & questu, vt & ex ipsius cō-
mercijs securitate in speciali Tractatu, super hoc Nego-
tio ineundo, conuenire visum fuerit.

XXI.

Quod Subditi, & Incolæ Regnorum, & Dominiorū
Serenissimis Hispaniarum, & Magnæ Britannię Regi-
bus respectiue obtemperantium cum omni securitate,

& libertate navigare, & negotiari poterunt per omnia Regna, Status, & Regiones, quæ pacem, amicitiam, aut neutralitatem cum alterutro Regum prædictorum colunt.

XXII.

Libertatem verò illâ impedimento, aut inquietatione aliqua nullatenus interrumpent naues, aut Subditi dictorum Regum alterutrius ob hostilitatem, quæ in præsentiarum est, aut posthac esse poterit inter eorum alterutrum, & Regna, Regiones, & Status prædictos, aut illorum aliquem, qui amicitiam, aut neutralitatem erga alterum obseruat.

XXIII.

Et casu quo in nauibus istius modi mercēs prohibitas, vulgò contrabandæ, infra designatas mediātibz rationibus supradictis deprehendi contigerit, è naue extrahentur, denunciabuntur, & coram iudicibus Admiralitatis, aut alijs competentibus Fisco addicentur, ita tamen vt nauis ipsa, alizque liberę mercēs, & permissæ, quę in istius modi nauis reperiuntur, nullatenus ex ea causa arrestentur, & confiscentur.

XXIV.

Porro vt omni, quantũ fieri potest, controversiæ, quę oboriri posset circa mercēs, quæ pro vetitis, & interdictis, siue contrabandæ cęsendæ sunt, obuiam eatur, declaratum, & conuentum est sub isto nomine comprehensa esse omnia arma ignita, veluti Tormenta bellica, Bombardæ, Mortaria, Petarda, Bombi, Granata, Salcissæ, Circuli picati, Tormentorum sustentacula, Fur-

cillæ, Nitrothecæ pensiles, puluis nitratus, Fomites ignarij, Salnitrum, & Glandes tormentariæ. Sub eodẽ etiã nomine mercium prohibitarum comprehenduntur reliqua omne genũs arma, vt hastæ, gladij, galeæ, casides, thoraces, bipennes, iacula, & alia similia. Prohibetur etiam eodem nomine Militum, vt & equorum transportatio, vt & eorum armatura, sclopeti, ephippiarij balthei, & instructas omnigeni ad belli vsum cõparati.

XXV.

Ad evitandam pariter omnem litis, & contentionis materiam, cõnuentum est, vt sub nomine mercium interdictarum, & contrabandæ non comprehendantur frumentum, triticum, vel alia grana, & legumina, sal, vinũ, oleum, nec quicquam nutrimento, & sustentationi vitæ feruiens, sed maneant libera, vt & aliæ omnes merces Articulo præcedente non designatæ, quarum translatio ad ipsa quoque inimicorum loca permissa sit, exceptis Urbibus, & Locis obsessis, & circumseptis.

XXVI.

Cõnuentum præterea, & conclusum est, vt quicquid repertum, fuerit oneratum à Subditis, & Incolis Regnorum, & Dominiorum alterutrius dictorum Regum Hispaniarũ, & Angliæ in nauibus inimicis alterutrius dictorum Regum, quãuis merces non sit de interdictis, Fisco addicatur cum omnibus cæteris, quæ in istius modi navi inuenientur, sine exceptione, aut reseruatione.

XXVII.

Consul ille, qui in posterum intra Dominia Regis Hispaniarum in subsidium, & protectionem Subditorũ

Regis Magnæ Britanniz residebit, ab ipso Rege Magnæ Britanniz nominabitur, qui quidem à Rege designatus eandem potentiam, & authoritatem in exequendo munere suo habebit, & exercebit, quam vllus vsquam Consul in Ditionibus Regis Catholici hætenus cõsecutus est; pari modo Consules Hispani in Anglia residentes eadem fruuntur authoritate, quæ alterius cuiuscunque Nationis Consulibus in dicto Regno hætenus est permilla.

XXVIII.

Ne autem commercij iura, & leges, quæ in fauorem Negotiantium tempore Pacis positæ sunt, vi, & effectu destinato careant, quod maximè timendū foret si Subditis Regis Magnæ Britanniz inter eundem, redeundum, diuersandum in Dominijs, & Ditionibus Regis Hispaniarum circa commercia, aut alia negotia molestia aliqua nomine conscientiz crearetur, vt commercia sine discrimine vllò exerceri, & Negotiantes in tuto, & tranquillo esse possint, Rex Hispaniarum prædictus tam mari, quam terra summoperè cauebit, & prospiciet, ne Subditi Regis Magnæ Britanniz molestia aliqua aficiantur, aut inquietentur contra commercij iura, neve eorum cuiuspiam grauamen aliquod inferatur, vel questio moueatur conscientiz nomine, vel prætextu, modò ipsi vel aperto scandalo, vel offensæ proteruia in publicum non impingunt: Et Rex Magnæ Britanniz prædictus ob easdem rationes vice versa summoperè cauebit, & prospiciet, ne Subditi Regis Hispaniarum vllatenus molestia aliqua af-

ficiantur, aut inquietentur Religionis nomine, aut pre-
textu contra commerciorum iura, quousque ipsi vel aper-
to scandalo, vel offensa protervia in publicum non im-
pingunt.

XXIX.

Quod Regis alterutrius Subditi, Populi, & Incolæ
mercimonia sua intra Dominia, Territoria, Regiones,
aut Colonias alterius Regis venum exposita, nummis
zreis, aut cupreis vendere, aut distrahere nullatenus co-
gentur; neque eadē nummis, aut rebus alijs quibuscun-
que, quam quę ipsis allibuerit, permutare, aut pretium
rei vedit & vlla alia specie, quam illa, de qua stipulatum,
& conuentum est, recipere, lege, aut consuetudine qua-
cunque, quę tenori huius Articuli aduersari possit, non
obstante.

XXX.

Mercatores, vtriusque Gentis, eorum Factores, Fa-
muli, Familiz, Commissarij, aut alij Negotiorum Ge-
stores, vt & nauium Magistri, Naucleri, & Nautz libe-
rè, & securè intra Regna, & Territoria alterutrius Re-
gis, at quę etiam in Portibus, & Fluvijis eorundem agēt,
& diuersabuntur; Populi item, & Subditi alterutrius
Regis cum omni libertate, & securitate intrā Dominia,
& Territoria quæcunque alterius, adibus, & Domici-
lijs habitationi proprijs, Officinis etiam, & Apothecis
ad bona, & merces excipiendas accommodatis gaude-
bunt; Duranteque illo termino, quo vel easdem sibi cō-
duxerint, vel pro ijsdem contractum inierint, sine vllō
impedimento perfruentur.

XXXI.

Incolæ, & Subditi vtriusque confœderatorû per omnia Loca Regum predictorum alterutri obtèperantias, istorum Advocatorû, Procuratorum, Notariorû, Sollicitatorum, Sequestrorum, & Pragmaticorum opera, & auxilio vtentur, quos suo vsui magis idoneos esse iudicauerint, quibus etiam causæ illorum committentur ex consensu Iudicum Ordinariorum, quando necessarium fuerit, & pars litigans hoc requisierit; neque cogentur libros rationum, aut commentarios suos vllis personis exhibere, aut eorundem copiã facere, ni forte litis aut euitandæ, aut terminandæ gratia veritati testimonium ex illis perhiberi possit; Arresti etiam, aut sequestri nomine haud quaquã detinebuntur, neque vllò alio sub pretextu manibus proprietariorum extorquebuntur; Integrum etiam erit, & omninõ permissum Subditis vtriusque partis libros, quos habuerint rationum, & correspondentiæ in lingua Hispanica, Anglicana, Belgica, aut alia quacunque, quæ ipsis commoda videbitur, perscribere, & concinnare, ita vt nulli molestationi, aut inquisitioni subiiciãtur: Huc accedit, in omne illud ab vtraque parte consensum esse, quod alteri cuiusque genti circa libros rationum, negotiationis, & correspondentiæ aliàs concessum est.

XXXII.

Quod si fortè arresto aliquo, aut sequestro manus iniicitur in bona cuiuspiam personæ ex authoritate Tribunalis cuiuscunque intra Regna, & Domina alterutrius confœderatorum, facultates, nomina, aut credita illa,

illa, quæ in possessione reorum reperiuntur, si ad Populos, aut Subditos alterius bona fide pertinere dignoscuntur, Fisco addici ex auctoritate istius modi Tribunalium haud quaquam poterunt, verum eadem legitimo proprietario in specie, si fortè adhuc supersunt, restitui oportet, sin minus, iustus eorum valor iuxta pactum, & contractum inter partes initum intra tres menses post istius modi sequestrationem exolvetur.

XXXIII.

Facultates, & bona Subditorum alterutrius Regis, qui intra Terras, Regiones, & Dominia alterius vitam cum morte commutauerint, heredibus alijsve vel ex testamento, vel ab intestato succedentibus (salvo cuiusque priuato suo iure, & actione) intacta seruabuntur.

XXXIII.

Bona, & facultates Subditorum Regis Magnæ Britannia, qui nullo condito testamento vitam finierint intra Dominia Regis Hispaniarum per Consulem, aut alium Regis Magnæ Britannia Ministrum Publicum in inuentarium redigentur, vna cum chartis, scriptis, libris rationum, & documentis quibuscunque, quæ penes duos, aut tres Mercatores, per dictum Consulem, aut Ministrum designandos, proprietarijs, heredibus, aut creditoribus tradenda deponentur; Neque verò Consilium Bullæ Cruciatæ, neque vllum aliud Tribunal de bonis defuncti cuiuscunque cognoscet, neque ijs se immiscebit. Quod etiam pari casu reciproce fiat in Angliæ erga Subditos Regis Hispaniarum.

XXXV.

Honestus, & commodus sepulturæ locus concedetur, & designabitur in humanis cadaueribus Subditorum Regis Magnæ Britanniæ, qui intra Dominia Regis Hispaniarum vitam cum morte commutauerint.

XXXVI.

Si qua verò controuersia inter prædictos confœderatos (quod absit) in posterum oboriretur, vnde mutua commercia, & reciprocam correspondentiam abruptum iri periculum foret, matura, hoc est, sex menses ante quàm ad hostilitatem deuenitur, istius Rei vtrinque constabit denuntiatio, vt merces, & facultates quisque suas hinc inde habere possit; Nulla interea molestatio, aut grauamine per detentionem, siue arrestationem bonorum, vel personarum interposito.

XXXVII.

Omnia bona, & iura occultata, vel sequestro posita, mobilia, immobilia, redditus, actiones, nomina, creditæ, & similia, quæ præmissa causæ cognitione, & debitâ secundum leges ordinarias condemnatione, tempore conclusionis huius Tractatus Regium Fiscum nondum intrauerint, proprietarij ipsi, hæredes eorum, aut alij, quibus ius competit, libere, & plenariè administrabunt, & de iisdem vnâ cum omnibus eorundem fructibus, redditibus, obventionibus, & emolumentis pro libito statuēt, & disponēt: Illi etiam, qui bona, & iura istius modi occultauerint, vt & illorum hæredes nulla per Fiscum molestia hanc ob causam afficientur, quin proprietarij ipsi, aut eorum hæredes, aut etiam illi, quibus iura eorum-

dem competunt, eo nomine actiones habebunt, & si lubet, intendunt non minus libere in bona, & ceteraque predicta, quam in res iure proprietatis, & dominiij ad se pertinentes.

XXXVIII.

Contentum, & conclusum est, quod Populi, & Subditi alterutrius confederatorum predictorum in Terris, Maribus, Portibus, Navium Stationibus, astuarijs, & Territorijs alterius, alijsque quibuscunque Locis iisdem plane Privilegijs, securitatibus, libertatibus, & immunitatibus, siue Personas eorum, siue Negotiationes spectantibus, gaudebunt, & fruuntur, quae iam concessae, aut in posterum concedendae sunt per Regum predictorum alterutrum, aut Regi Christianissimo, aut Ordinibus Generalibus Provinciae Belgij Foederatarum, aut Ciuitatibus Hanseaticis, aut Regno, vel Statui alij cuiuscunque per suos Tractatus, aut Schedulas Regias, cum omnibus istius modi concessionum sententijs, & clausulis, siue beneficium aliquod, siue favorem spondentibus in modo, & forma adeo ampla, atque ad omnem contractus initi, & rati habitum effectum valente, ac si eadem in hunc ipsum Tractatum verbatim transferretur, & inserta essent.

XXXIX.

Si autem controversiam aliquam super dictis Articulis de commerciorum ratione statuentibus ab Officijs Admiralitatis, aut alijs personis quibuscunque in alterutro Regno agentibus moueri contingat, querela per partem interesse habentem ad Regiam Maie-

tem,

tem, aut saltem aliquem **Consiliarium Regium** delato,
 Rex, coram quo agitur, curabit, vt damna sine mora re-
 sarciantur, & vt singula, sicuti superius concordatur est,
 executionem, & effectum debitum fortiantur. Et si for-
 te tractu temporis fraudes aliquæ, aut inconuenientie
 se prædant in commercijs, & nauigatione, quibus non
 satis ex his Articulis prouisum sit, & cautum, alia præ-
 cautiones adhiberi poterunt, quæ rationi cõsonæ vtrin-
 que videbuntur, manente tamen præsentem **Tractatu** in
 sua vi, & vigore.

XL:

Item concordatum, & conclusum est, quod dicti **Se-
 renissimi Reges Hispaniarum, & Magnæ Britanniz**
 omnia, & singula capitula in præsentem **Tractatu** conue-
 nta, & stabilita sincerè ac bona fide obseruabunt, per suos-
 que Subditos, & Incolas obseruari, & custodiri facient,
 neque illis directè, vel indirectè contrauent, aut per
 suos Subditos, & Incolas, vt cõtrauentur consentiet:
 Omniaque, & singula, vt supra conuenta per **Patentes**
 vtrinque literas in sufficienti, valida, & efficaci forma
 conceptas, & confectas rata habebunt, & confirmabunt,
 easdemque reciprocè tradent, tradite facient bona fide,
 & realiter intrâ quatuor menses à data præsentium nu-
 merandos, & curabunt exinde præsentem **Pacem, &
 Amicitiam Locis, & forma consuetis** (quam primum
 fieri poterit) publicari.

In quorum omnium, & singulorum fidem Nos
 supra memorati **Commissarij Serenissimorû Regis, ac**

Reginæ Hispaniæ, & Legatûs Extraordinarius Serenissimi Regis Magnæ Britanniæ præsentem Fractatum manibus nostris, & sigillis mutuis subsignauimus, & muniuimus. Matriti vigesima tertia die Maij, Anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo septimo.
Iuan Eborardo Nidardo. El Duque Duque, y Conde de Oñate. El Conde de Peñaranda. Sandvich.

Quem

Quem Tractatum superius exaratum, & insertum nobis à Præfatis Commissarijs, ac Plenipotentiarijs nostris exhibitum, postquam viris, & in Consilio nostro mature examinatus esset pro nobis, & Serenissimo Hispaniarum, &c. Rege Carolo Secundo, filio nostro charissimo, proque hæredibus, & successoribus eius, necnon vassallis, subditis, & incolis Regnorum, Ditionum, ac Dominiorum nostrorum, & totum eius contētum, & quodcunque eius punctum separatim, vt bonum, firmum, & stabilem acceptauimus, approbauimus, & ratificauimus, & per præsentem acceptamus, approbamus, & ratificamus, spondentes verbo, ac fide Regia, & dicti Serenissimi Regis filij nostri nomine, locoque, necnon heredum, ac successorum eius dictum Nos Tractatum iuxta formam, & tenorem suum constanter, ac inuiolabiliter obseruaturos, & perfectu- ros, atque vt obseruetur, & perficiatur curatu- ros esse, eo modo ac si eundem in propria persona nostra tractassemus, neque vlla quacunque tandem ratione, siue directa, siue indirecta contrauenturos, neque vt ab alijs contraueniatur permissuros esse. Et siquidem vlla contrauentio facta sit, vel adhuc fieret quouis modo, illud Nos reparatu- ros, sine vlla difficultate, vel mora, quinetiam transgressores graui supplicio affecturos, vel vt afficiatur curatu- ros esse, cum obstrictione in eum hinc, atque obligatione dicti Serenissimi Regis Catholici filij nostri charissimi, atque hæredum, successorum, posterorumque eius, quinetiam omnium, & singulorū
 Reg-

Regnorum, Regionū, & Dominiorū nostrorum,
nullis exceptis, vt & omnia aliorum bonorum no-
strorum presentium, & futurorum. Quō autem supra-
dicta obligatio eo magis confirmetur, legibus, consue-
tudinibus, & exceptionibus quibuscunque contrafaciē-
tibus, vel aduersantibus renunciamus. In eorum au-
tem omnium quæ supra dicta sunt, fidem, & testimo-
nium iussimus expediri presentes literas propria no-
stra manu subscriptas, ac sigillo nostro secreto munitas,
manuque Secretarij nostri Status subsignatas. 21. die
mensis Septembris, Anno Domini millesimo sexcen-
tesimo sexagesimo septimo. YO LA REYNA.
Don Pedro Fernandez del Campo y Angulo.

FOR

FORMVLA LITERARVM
 certicatoriarum, quibus Vrbes, &
 Portus Maritimi naues, & nauig-
 ia inde solventia di-
 mittant.

OMnibus, & singulis, ad quos presentes literę per-
 uenerint, Nos Præfecti, Consules, aut Supre-
 mus Magistratus, aut Teloniorum, aut Custu-
 marum Commissarij Urbis, vel Prouinciæ N. notum,
 testatumque facimus, quod N. N. Magister nauis N. co-
 ram Nobis mediante solemnī iuramento declarauit na-
 uem N. dictam . . . . tonnarum (aut eo circiter) capa-
 cē, cuius ipse est Magister, ad Urbis N. N. Incolas in Do-
 minijs Serenissimi Regis Hispaniarum iure proprietatis,
 & dominijs pertinere. Quoniam autem in iustis suis
 negotijs, & itineribus benignē exceptū, & accomoda-
 tū uellemus, omnes, & singulas personas, quibus dictus
 Magister, vel obuiam fieri, vel apud quos illum cū nauī
 sua, & mercibus suis appellere, aut subsistere contige-
 rit, ut eum benignē admittāt, humaniter tractent, eum-
 que ad, in, & per Portus, oras, stationes nauium, fluuios,
 & Dominia nauigare, meare, remeare, & negotiari,
 prout ipsi uisum fuerit, illo interim uectigalia, aliaque
 tributa, quæ debentur, exsoluente, permittant roga-
 mus.

42
mūs: Quid Nos grato, & benevolō animō, prout officiorum vices se obtulerint, agnoscemus. In cuius rei testimonium præsentes literas manu signauimus, & Urbis nostræ sigillo muniri fecimus. D. Pedro Fernandez del Campo y Angulo. Guil. Godolphin.

[The following text is a faint, mirrored bleed-through from the reverse side of the page and is largely illegible.]

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

